

אניני מלכות

מלוקט מספר

'מתיקות התורה'

מוסר השכל ולקח טוב ואמרות חיוזק הנלמדים מתוך פרשיות התורה מלוקטים מפי סופרים וספרים ככתבם וכלשונם

פרשת אמור - גליון כב

הן, אמר לי לישראל, אמרתי לו יכולין ישראל לעמוד בהן, אמר לי בא למחר ואודיעך צרות משונות מאלו, למחר הכניסני לבית גנזי גנזים ולחדרי חדרים והראני צרות משונות מן הראשונות, וקשות אשר למות למות, ואשר לחרב לחרב, ואשר לרעב לרעב, ואשר לשבי לשבי, אמרתי לו הדר זיוי כל כך חטאו ישראל, אמר לי בכל יום מתחדשות גזירות קשות מאלו, וכיון שנכנסו לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין אמן יהא שמיא רבה אין אנו מניחין אותן לצאת מחדרי חדרים.

מרכבה שלמה, ברייתות דר' ישמעאל כהן גדול

כיון שנכנסו לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין יהא שמיא רבה אין אנו מניחין הגזירות קשות לצאת

וְנִקְרָא שְׁמִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (כב, לב). אמר ר' ישמעאל סח לי סגיאלי שר הפנים, ידידי שב בחקי ואגיד לי מה תהא על ישראל, וישבתי בחיקו והיה בוכה והיו דמעות יורדות מעיניו ונופלות עלי, אמרתי לו הדר זיוי מפני מה אתה בוכה, אמר לי ידידי בוא ואכניסך ואראך מה גנוז לישראל עם הקודש, תפסני בידו והכניסני לחדרי חדרים ולגנזי גנזים ולאוצרות, ונטל את הפנקסין ופתח והראני אגדות כתובות צרות משונות זו מזו, אמרתי לו הללו למי

עובדות וסיפורי צדיקים

החתול הזה עלה לכאן ונרדם ואין אני חפץ להעירו

וְשׁוֹר אוֹ שֶׁהָאֵתוּ וְאֵת בְּנֵי לֹא תִשְׁחָטוּ בַּיּוֹם אֶחָד (כב, כח). מן המפורסמות היא מידת הרחמים הגדולה של הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע בה חנן כל יציר נוצר, אפילו דל ונבזה, עכבר כי ניצוד במלכודת בביתו לא הניח לפגוע בו כי אם הורה לשחררו במקום מרוחק. ופעם אף ציוה לנכדתו לרדוף אחרי חתול שנשא בפיו עכבר מפרפר, בכדי להציל נטרף מטורפו. גם חתולים רבים הסתובבו סביב בתוך ביתו ולא היה מניח לפגוע בהם ולו כמלא נימה, או לגרשם מביתו. אדרבה היה חונן ונותן לפניהם לאכול די צרכם, בכדי לשבר את האוזן היה מבאר ומטעים לבני ביתו כי רחמים למטה מעוררים רחמים למעלה.

מביני מדע השכילו אל נכון כי בעיסוקו זה עם החתולים טמונים רזין עילאין ודברים שמעבר להשגתנו, ולאו כל מוחא סביל דא, מבהילים היו הדברים, ואף צדיקי דורו עומדים היו בהתפעלות נוכח הנהגה זו.

אירע פעם ששכב במיטתו העלוכה וביקש מאחד מבני הבית כי יגיש לו ספר פלוני, נבהל הלה, לפי שחשש שמא אינו חש בטוב חלילה שכן מאימתי מבקש הוא טובה ממישהו, וכשהבחין בכך הרגיעו, פשוט, החתולה הזו, אמר בעודו מחוה באצבעו אל גוש שעיר שרביץ לידו, "עלתה כאן למיטה ונרדמה ואין אני חפץ להעירה".

יסודי עולם, ח"א עמ' רצא

התבקש להשלים מגין ונכנס אף שאיחר את הרכבת, כדי למנוע חלול השם

וְנִקְרָא שְׁמִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (כב, לב). פעם היה החפץ חיים זי"ע נחפז עם החבילה שלו לנסוע מווילנא במסילת הברזל, לשם ענין מאד נחוץ, ובעברו ברחוב להגיע למרכבת הברזל, הוזמן ע"י אחד להשלים למגין עשרה למנחה בבית האבל, ולמרות שהי' ממחר לדרכו וכבר התפלל תפלת מנחה החליט להיכנס לבית האבל, ואף שאחר את הרכבת, למען מניעת חלול השם.

חפץ חיים עה"ת

אין אומרים בליל שבת 'לילה טוב' כמו בחול, מפני שבשבת אין לילה כלל כי כולו אור

שַׁבָּת הוּא לַיְלָה בְּכַף מוֹשְׁבֵיתֵיכֶם (כג, ג). מה שאין אנו אומרים בליל שבת לילה טוב כמו בחול, מפני שבשבת אין לילה כלל כי כולו אור, ולכך לא כתיב ג"כ בשבת ויהי ערב ויהי בוקר. לפי שליל שבת מאירה יותר מימי השבוע, לילה כיום יאיר כחשיכה כאורה ולא שייך לקרותו בשם ערב. ע"כ אנו מזמרים בש"ק הזמר ברוך ה' יום יום, פ' יום שכולו יום ולא לילה כי אף הלילה ברום המעלות.

קרבן עני, פר' בראשית, בשם הגה"ק מוהרי"צ מראזדיל, הובא בטעמי המנהגים אות תכח

חביבה עלי מצות שבת ביותר, כי כל היכן שהאדם נמצא אינו יוצא מהמצוה כי המצוה הולכת עמו

שַׁבָּת הוּא לַיְלָה בְּכַף מוֹשְׁבֵיתֵיכֶם (כג, ג). הרבי ר' בונם מפשיסחא אמר כי חביב עליו מצות סוכה יותר מכל המצוות, כי נכנס בה לתוך המצוה עם כל אבריו ואפילו עם מנעליו, ואני חביב עלי מצות שבת ביותר, כי כל היכן שהוא, אינו יוצא מהמצוה, כי המצוה הולכת עמו.

אמרי הר"ם

הספירה לטהרתכם שיהיו מוכשרים לכניסתם ככלה לחופה

וּסְפַרְתֶּם לָכֶם וּגו' (כג, טו). אומרו לכם, לצד שיצו ה' לספור שבע שבתות, ואמרו ז"ל (זוהר ח"ג צד). כי לצד שהיו בטומאת מצרים ורצה ה' להזדווג לאומה זו, דן בה כמשפט נדה שדינה לספור ז' נקיים, וצוה שיספרו ז' שבועות, ואז יהיו מוכשרים להכניסתם כלה לחופה, והגם כי שם שבע ימים וכאן שבעה שבועות, לצד הפלגת הטומאה, וגם היותם בכללות ישראל, שיער התמים דעים כי כן משפטים, ועיין מה שפרשתי בפסוק (יתרו יט, א) בחודש השלישי לצאת וגו', והוא מאמר הכתוב כאן וספרתם לכם, פירוש סיבת ספירה זו היא לסיבתכם לטהרתכם שזולת זה תיכף היה ה' נותן להם התורה.

ולדרך זה ידויק על נכון טעם ממחרת השבת, ולא מיום השבת עצמו, כי כן משפט הספירה שיהיו כל הימים שלימים, ולצד שיום ט"ו בניסן שהוא יום השבת האמור כאן, מקצת היום היו עדיין בארץ מצרים, לזה יצו ה' לספור ממחרת, והגם כי זה היה בפסח מצרים, כמשפט הזה יעשה באותו פרק עצמו, מדי שנה בשנה, כי כמו כן יעשה בסוד ה' כידוע ליודעי חן.

ובדרך רמז רמז באומרו וספרתם על דרך אומרים ז"ל כי נשמות עם בני ישראל הם בבחינת הלוחות,

עובדות וסיפורי צדיקים

אמר ה' למשה לך והודיעם את הערך היקר של השבת ולא ימכרוהו בעד דבר מועט

שַׁבָּת הוּא לַיְלָה בְּכַף מוֹשְׁבֵיתֵיכֶם (כג, ג). הרבי ר' שמעלקא זי"ע היה בעל צדקה גדול מאד, ממש נתן כל אשר לו, פעם בא אליו עני, ובביתו אין כל מאומה, זולת התכשיטים של הרבנית שהיו מוצנעים תחת הכר, והיא לא היתה אז בבית, הוציא משם טבעת זהב משובצת באבן טובה ונתנה לעני, העני יוצא והרבנית באה הביתה וראתה את העני יוצא שמח ביותר, והיא הלא ידעה שהבית ריק, והבינה תיכף שנתן לו את הטבעת, וכאשר נכנסה וראתה שכן הוא, התחילה לצעוק מאד, הלא הם שוים **שלוש מאות אדומים**, כשמוע הרבי ר"ש זי"ע את דבריה, התחיל תיכף לרדוף אחרי העני, וזה כראותו שרודפים אחריו חשב שרוצים לקחת ממנו בחזרה והתחיל לברוח, אבל הרב רדף אחריו ביתר שאת עד שהשיגו, ואמר לו: זכור, הטבעת היא יקרה מאד ושויה ג' מאות אדומים, אל תמכנה בעד דבר מועט, זה היה בימות החול, ואח"כ בשב"ק כשישב הר"ש בשולחנו הק' עם אנשיו סיפר להם את המאורע, ואמר: זהו מה שאמר הקב"ה למשה, **מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני רוצה ליתנה לישראל, לך והודיעם**, היינו שיודיע להם את הערך היקר של השבת, ולא ימכרוהו בעד דבר מועט, בעד אכילה ושתייה, חתיכת קוגל וכדומה.

אבקות רוכלים, פ"י, אות נה, עמ' קסד, בשם הרה"ק בעל בית אברהם מסלונים

הילד שאל בהשתוממות, וכי הרב ישן בשבת, ומאז הפסיק הרב מטשעבין לישון בשבת בצהרים

שַׁבָּת הוּא לַיְלָה בְּכַף מוֹשְׁבֵיתֵיכֶם (כג, ג). פעם דפק ילד אחד על דלתו של הגאון **מטשעבין** זצ"ל ביום שבת אחר סעודת שבת, שעה בה רבים מקיימים שינה בשבת תענוג, הילד דפק שוב ושוב, כדרכם של ילדים החפצים דבר מה, עד שהרב פתח. יבחנו אותו הרב בבקשה על מסכת בבא מציעא - פנה הילד בהבעת התרגשות ושמחה. קבלו הרב **במאור פנים**, תוך כדי שהוא צובט בלחיו של הילד ומכניסו אל הבית פנימה. **בשמחה אבחנך** - אמר הרב - אולם השאלה הראשונה שאשאלך לא תהיה במסכת בבא מציעא, רק **בהלכות התנהגות ודרך ארץ**, תאמר לי, חביבי, אם דופקים בדלת של מאן דהוא, פעם, ושניים, ושלוש, וארבע, ועדיין אין מי שעונה, מה צריך לחשוב? - אני אענה במקומך - המשיך הרב במאור פנים - צריך לחשוב שאולי בעל הבית שוכב לנוח, נכון?.

ובאמצעות תחלואי הנפש וטומאת התיעוב יתלכלכו ויחשיך אורם, וארז"ל (תנחומא תשא כו, ויק"ר פרק לב) כי הלוחות של סנפרינון היו. לזה אמר וספרתם לכם, פירוש באמצעות מנין זה אתם מאירים כסנפרינון את עצמיכם.

אור החיים הק'

הנותן מתנות עניים כאילו בנה בית המקדש והקריב עליו קרבנותיו בתוכו

וַיִּקְרָא יְהוָה (כג, כב). חזר ושנה, לעבור עליהם בשני לאוין, אמר רבי אבדימי ברבי יוסף, מה ראה הכתוב ליתנה באמצע הרגלים, פסח ועצרת מכאן, ראש השנה ויום הכפורים והחג מכאן, ללמדך, שכל הנותן לקט שכחה ופאה לעני [ומעשר עני] כראוי, מעלין עליו כאילו בנה בית המקדש והקריב עליו קרבנותיו בתוכו (תוי"כ כג, קעה):

רש"י

כפי החמימות שהיתה אצל כל אחד, כך היה מרגיש חמימות בלחם

שְׁתֵּים עָשָׂרָה חֲלֹזֹת (כד, ה). איתא גבי לחם הפנים שמגביהין אותו לעולי רגלים וכו' ראו חיבתכם

לפני המקום וכו', סילוקו כסידורו שנא' לשום לחם חם ביום הלקחו, הראו לעולי רגלים שישנם חמימות ואהבת המקום לא נתקרה, לחם הפנים היינו כענין שכתוב כמים הפנים לפנים שכפי מה שהיתה חמימות בבני"י כדכ' חם לבי בקרבי כך היתה חמימות בלחם.

כתיב (כד, י) ויצא בן אשה ישראלית וגו' בתוך בני ישראל, וברש"י מפרשה שלמעלה יצא לגלג ואמר ביום השבת יערכנו דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום שמא פת צוננת של תשעה ימים, [ולכאורה תמוה, הלא] הלחם היה חם ומה שאל הרשע. ומוכרח מזה שלא כל אחד הרגיש החמימות, ורק כפי מה שהיתה חמימות אצל כל אחד בתוכו כך היה מרגיש, והרשע הזה לא הרגיש, המגדף היתה בו קרירות צינון, הוא היה מקולקל ולא התעורר בו החשק ולכן לא ראה החמימות ולא הרגיש בה, הוא ראה שהלחם צונן, הוא היה מנותק מהשורש. ויצא בן אשה ישראלית וגו' בתוך בני"י, היינו שכל איש ישראל יש בו בתוכו נקודה פנימית שאף פעם לא נכבית וכו', ויקוב וגו' את השם, וברש"י והוא שם המפורש ששמע מסיני היינו שבמתן תורה הכניסו בכל אחד מישראל שם, פנימיות, כענין שכתוב בקרבך קדוש, ועל המגדף נאמר ויצא וגו' בתוך בני"י.

אמרי אמת, שנת תרצ"ב

עובדות וסיפורי צדיקים

'מה?!' - פתח הילד את עיניו והקשה בתמימות לב - 'הרב ישן בשבת?!'. מאז, מאותה שבת ואילך, הפסיק המשעביר רב לישון בשבת בצהרים. הנה הוא מה שלמדנו. כאשר ראה המשעביר רב, שיש מאן דהו, ויהיה זה אפי" ילד צעיר לימים, שאינו מבין כראוי את התנהגותו, כמו זו של שינה בשבת אצל הרב מטשעבין. הרי מעתה גם אם בהלכות דרך ארץ פסול אין כאן, הרי בהליכות ובהלכות 'דעות' נותן טעם לפגם יש כאן. והפסיק לעשותה על אתר.

לב שלום [שברדון] ויקרא

ר' יוסף יצחק פארנס לא רצה ליהנות ממעות של מחלל שבת

שֶׁבֶת הוא לה' כָּבֵל מוֹשְׁבֵתֵיכֶם (כג, ג). הרבני החסיד ר' יוסף יצחק (ב"ר אברהם יהושע) פארנס זל"ה [חותן הרה"ח ר' שמואל רפאל רייך ז"ל] הגיע לאמריקה יחד עם בני משפחתו בשנת תרס"ו, וקבע את מגוריו בשכונת איסט סייד במנהטן. כידוע היתה אז אמריקה מדבר שממה משמירת תורה ומצוות, ובפרט נפרץ חומת שמירת שבת, אך הוא מסר נפשו שלא לעבוד בשבת, עד שיום אחד הוציאו אותו מדירתו יען כי לא היה לו לשלם שכירות, מחמת שלא רצה לעבוד בשבת, ומחמת כן עבר לגור במרתף של בית המדרש. יום אחד נכנס לשם יהודי וראה ילדים משחקים ופניהם שחורים, כי בימים ההם חיממו את הבתים בגחלת פחמים ונהיה כל המרתף שחור מהפחמים, ושאל אותם מה הם עושים פה, וענו ואמרו שהם גרים כאן במרתף, ניגש היהודי לר' יוסף יצחק ונתן לו חמש מאות דולר טבין ותקילין (בימים ההם היה זה סכום עצום מאוד, שכן אז הרוויחו רק כמה דולר בשבוע) שילך לשכור לו דירה, אולם ר' יוסף יצחק הלך לברר תחילה אם האיש ההוא שומר שבת, וכשאמרו לו שיש לו מאפיה הפתוחה בשבת, הלך אליו והזהיר לו את הכסף.

היהודי הזה שקיבל בחזרה את כספו סיפר זאת לאשתו, וכששמעה זאת, התרגשה מאוד ואמרה לו בבכי, הרי גם אתה היית בתחילה שומר שבת, רק אמרת שמחמת דוחק הפרנסה אתה מוכרח לחלל שבת, ועכשיו שכבר יש לך כסף למה אינך שומר שבת? ומיד קיבל עליו האיש ההוא לשמור שבת, ואז חזר אל ר' יוסף יצחק ואמר לו שקיבל על עצמו לשמור שבת, ורק עכשיו הסכים ר' יוסף יצחק לקחת הכסף ממנו. כך המשיך לתת לו כל חודש מעות, עד שהגיעו ימי חורף אשר אז זמן כניסת השבת היא בשעה מוקדמת, ומחמת לחץ הקונים לקנות חלות לשבת קודש וכו', נשארה החנות פתוחה אחר זמן כניסת השבת, אבל בעל הבית עצמו שמר שבת, וכשנודע הדבר לר' יוסף יצחק, לא רצה מאותו היום והלאה לקבל ממנו עוד מעות.

נשמע על ידי המוציא לאור מפי נכדו ר' יעקב ניימאן הי"ו

הנך דלולב אגב ההוא דיום הנף, דדוקא אחר תקנת הלולב שהיו עצבים הוצרך לסמוך תקנת יום הנף לחזקם על ידי זה, אבל לא להיפך.
אמרי אמת, ליקוטם, סוכה מא.

בתשובה מאהבה מהפך העוונות לזכויות, והשטן חושש שהעוונות יהפכו לזכויות לכן אינו מקטרג

שָׁתַן זָכְרוֹן תְּרוּעָה וְגו' (כג, כד). ובענין זה פירשנו מה שאיתא בר"ה (דף טז.) למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין, ותוקעין ומריעין כשהן עומדין, כדי לערבב השטן, ופירש"י ז"ל שלא ישטין, כשישמע ישראל מחבבין את המצות מסתתמין דבריו, מתוך שרואה שישראל מחבבין את המצוות. יש לפרש לשון כדי לערבב את השטן שהוא מעורבב מלהשטין ולהזכיר את העוונות מיראתו, כיון שרואה שמחבבין את המצות דהיינו אהבת המצות פן יקובל התשובה מאהבה להפך את כל העוונות לזכויות, מתוך כך הוא מעורבב מלהזכיר את העוונות.
ס' המקנה, פתחא זעירא

מאחר שתיקן זכר למקדש היו עצבים, לכן תיקן שיהא יום הנף אסור משום דמהרה יבנה ביהמ"ק

וַיִּכְתְּבֵם וְגו' וַיִּשְׁמְחֵם לְפָנָיו ה' אֱלֹהֵיהֶם שְׁבַעַת יָמִים (כג, מ). במשנה (סוכה מא.) בראשונה ה' הלולב ניטל

במקדש שבעה ובמדינה יום אחד (פירש"י ז"ל, כדרשין בתו"כ מושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים, ולא בגבולין ד' ימים), משחרב ביהמ"ק התקין ר' יוחנן בן זכאי שיהי' לולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש ושיהא יום הנף כולו אסור, והקשה בתוס' (ד"ה ושיהא), הא הרבה תקנות תיקן ריב"ז, [ולמה נקט דוקא ב' הללו, ועוד דבמנחות (סח) תני רק דיום הנף עי"ש].

נראה לומר דמאחר שתיקן ריב"ז תקנת הלולב [שיהיה ניטל שבעה] זכר למקדש היו העולם עצבים, דמדהוצרך לתקן זכר למקדש מובן שהגלות תאריך ותמשך, ע"כ תיקן מיד שיהא יום הנף כולו אסור, משום דמהרה יבנה ביהמ"ק וכו' כמ"ש בגמרא, ועל ידי כן לא יתיאשו מבנין ביהמ"ק, ובזה ג"כ ניחא תמיהת התוס' דבמנחות לא תנו

גליון זה נתנדב ע"י הנדיב הנכבד והנעלה יקר שבערין הרה"ח ר' חיים טעסלער הי"ו לטובת ולעילוי נשמת אמו האשה החשובה רודפת צדקה וחסד מרת מרים ע"ה בת האי גברא רבא הרבני החסיד מוה"ר ר' מנחם יוסף ז"ל אשת חיל עטרת בעל יבלחט"א הרה"ג רבי משה יוסף טעסלער שליט"א נלב"ע בשם טוב ביום ג' אדר א' תשפ"ב לפ"ק

בס"ד

בשורה טובה תדשן עצם

אנשי בשורה אנחנו היום, כי בסייעתא דשמיא הופיע לאור עולם ברוב פאר והדר כך נוסף מסדרת הספרים שמצאו חן ושובל טוב בעיני מחנכים, הורים, וכל אוהבי תורה

מתיקות התורה

- חלק רביעי -

על ספר במדבר, ופרקי אבות

אוצר סגולה ויקר ערך, של אמרות שפר, סיפורים נאים, לקח טוב ונועם מוסר, יסודות היהדות ודרכי החסידות, עצות לחינוך, הדרכות לקניין מידות טובות, נתיבות חכמה ותעצומות נפש נוכח ניסיונות הזמן. כפי שהעלו בספרים הקדושים מתוך פסוקי פרשיות השבוע מסודרים בטוב טעם ודעת בסדר מיוחד במטרה למסור ולהגיש את הדברים בשלחן שבת קודש באוזני בניכם ובנתיכם, למען יגדלו לשם ולתפארת מתוך מתיקות התורה ואהבת הבורא ללמוד וללמד! הספר מביא תועלת רבה ועוז רב למרביצי-תורה, דרשנים ומגידים, מחנכים לבנים ומחנכות לבנות. ניתן להשיג גם את שאר הכרכים על חומשי בראשית שמות ויקרא

הפצה ראשית: בארץ הקודש: עמודי שש - 054.804.3333 | 02.537.7134 בארצות הברית: שידה - 718.871.8652

האירו את שלחן השבת שלכם באור חדש • לא היה עוד כבושם הזה - טעמו ודאו כי טוב